

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Τεύχος XCIII, Δευτέρα 15 Μαρτίου 2010

Συντακτική Ομάδα:

Αλεξοπούλου Χριστίνα

Ανδρόνικου Μαριέττα

Βλαστάρης Γιάννης

Ζυγά Ιωάννα-Νικολέττα

Καρακατσάνη Φαίη

Κόκκαλη Χριστίνα

Κούκη Αναστασία

Κούρου Ιφιγένεια

Παναγιωτίδου Ράνια

Συντονιστής:

Δρ. Κωνσταντίνος Φίλης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ:

- ✓ *Επίσκεψη του Putin στην Ινδία: ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας στον ενεργειακό και αμυντικό τομέα*
- ✓ *Σχηματισμός νέας κυβέρνησης στην Ουκρανία: Ολοκληρώθηκε το «ζήλωμα» της «Πορτοκαλί Επανάστασης»*
- ✓ *Επίσκεψη του Ιρανού προέδρου Ahmadinejad στο Αφγανιστάν*
- ✓ *Γενοκτονία Αρμενίων: η αναγνώριση, τα πρωτόκολλα του Οκτωβρίου, ο παράγοντας Nagorno-Karabach και η αντίδραση της Τουρκίας*
- ✓ *Ματιές στην Επικαιρότητα*

Επίσκεψη του Putin στην Ινδία: ενίσχυση της διμερούς συνεργασίας στον ενεργειακό και αμυντικό τομέα

Διήμερη επίσκεψη στην Ινδία πραγματοποίησε ο Ρώσος πρωθυπουργός Vladimir Putin στις 11 και 12 Μαρτίου με στόχο την ενίσχυση των οικονομικών και πολιτικών δεσμών της Μόσχας με το Νέο Δελχί. Πρόκειται για την πρώτη επίσκεψη του Putin στην Ινδία ως επικεφαλής της ρωσικής κυβέρνησης, καθώς στο παρελθόν είχε επισκεφθεί την χώρα άλλες τέσσερις φορές, κατά την διάρκεια παραμονής του στον προεδρικό θώκο της χώρας του.

Ο Ρώσος πρωθυπουργός, ο οποίος ηγείτο μιας πολυμελούς αντιπροσωπείας, δήλωσε πριν την άφιξή του στο Νέο Δελχί, ότι η χώρα του τρέφει τεράστιο ενδιαφέρον για την Ινδία. Από μέρους του, ο Ινδός υπουργός εξωτερικών, S.M. Krishna, δήλωσε ότι και η Μόσχα και το Νέο Δελχί υποστηρίζουν τη δημιουργία ενός πολυπολικού κόσμου, τονίζοντας παράλληλα ότι οι δύο χώρες έχουν κοινά συμφέροντα και κοινή θέση αναφορικά με μια σειρά διεθνών ζητημάτων. Κατά την διάρκεια της επίσκεψής του, ο Ρώσος Πρωθυπουργός συναντήθηκε μεταξύ άλλων με τον Ινδό ομόλογό του, Manmohan Singh, και την Πρόεδρο της χώρας Pratibha Patil.

Ως αποτέλεσμα των συζητήσεων μεταξύ των πρωθυπουργών των δύο χωρών υπογράφηκαν μια σειρά από συμφωνίες συνεργασίας επί αμυντικών και ενεργειακών ζητημάτων. Στον τομέα της άμυνας, οι σχετικές συμφωνίες, το ύψος των οποίων ανέρχεται στα 10 δις δολάρια, προβλέπουν τον κοινό σχεδιασμό μαχητικών αεροσκαφών πέμπτης γενιάς, την παραγωγή μεταγωγικών αεροπλάνων, την πώληση 29 μαχητικών αεροσκαφών MIG στην Ινδία, τον εκσυγχρονισμό από την Ρωσία του ινδικού αεροπλανοφόρου INS Vikramaditya και την ίδρυση μικτής επιχείρησης για την παραγωγή πλοηγικού επίγειου εξοπλισμού για τη λήψη σημάτων του ρωσικού συστήματος GLONASS.

Παράλληλα, στον ενεργειακό τομέα, οι δύο εταίροι συμφώνησαν για την κατασκευή στην Ινδία δεκαέξι ατομικών αντιδραστήρων για την παραγωγή ενέργειας, έξι εκ των οποίων θα ολοκληρωθούν μέχρι το 2017. Μάλιστα, ο Vladimir Putin δήλωσε την

Παρασκευή 12 Μαρτίου ότι η συνεργασία στον τομέα της πυρηνικής ενέργειας αποτελεί μία από τις σημαντικότερες πτυχές της εταιρικής σχέσης μεταξύ των δύο χωρών.

Σημειώνεται ότι η Ρωσία έχει θέσει ως στόχο την ενίσχυση του διμερούς εμπορίου με την Ινδία, ώστε ο όγκος των διμερών εμπορικών ανταλλαγών, ο οποίος σήμερα ανέρχεται σε οκτώ δις δολάρια, να αγγίξει τα είκοσι δις δολάρια το 2015. Υπενθυμίζεται ότι η Ρωσία, η Ινδία, η Κίνα και η Βραζιλία έχουν σχηματίσει την ομάδα BRIC, η οποία περιλαμβάνει τις μεγαλύτερες αναδυόμενες οικονομίες, και αποσκοπεί στην προώθηση μιας πολυπολικής παγκόσμιας οικονομικής αρχιτεκτονικής.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Η διατήρηση της δυναμικής στις σχέσεις μεταξύ Μόσχας και Νέου Δελχί επιτυγχάνεται, εφόσον συνεχίζεται η εύστοχη προσέγγιση των δύο πλευρών. Μάλιστα, αμφότερες η Ρωσία και η Ινδία εστιάζουν σε ζητήματα άμεσου ενδιαφέροντος. Ο μακρόπνοος χαρακτήρας των συμφωνιών που επιτυγχάνουν είναι μείζονος σημασίας, καθώς αποτελεί μια οδό εξασφάλισης συστηματικής συνεργασίας μεταξύ τους. Σε κάθε περίπτωση, όσο πιο συστηματική είναι η διμερής συνεργασία, τόσο μεγαλύτερες είναι οι πιθανότητες οι εν λόγω συμφωνίες να λαμβάνουν θετικό πρόσημο.

Πρέπει, ωστόσο, να σημειωθεί, ότι τόσο η ανταγωνιστικότητα της Δύσης, όσο και η αυξανόμενη οικονομική και στρατιωτική ισχύς της Κίνας, η οποία αποτελεί τον μεγαλύτερο ανταγωνιστή της Ινδίας στην Ασία, δημιουργούν νέες προκλήσεις για τις σχέσεις της τελευταίας με τη Ρωσία. Αν μη τι άλλο, στην προκειμένη περίπτωση οι συμφωνίες αποκτούν ένα προβλέψιμο θετικό πρόσημο a priori, δεδομένης της στενής σχέσης των δύο κρατών η οποία μετρά περισσότερα από πενήντα χρόνια και θεμελιώνεται στην βάση κοινών παρανομαστών.

Σχηματισμός νέας κυβέρνησης στην Ουκρανία: Ολοκληρώθηκε το «ξήλωμα» της «Πορτοκαλί Επανάστασης»

Μετά την εκλογή του στην προεδρία της Ουκρανίας, ο Viktor Yanukovich κέρδισε τελικά και το «στοίχημα» της εδραίωσης της ισχύος του στο κοινοβούλιο της χώρας, μετά τον σχηματισμό μιας κοινοβουλευτικής πλειοψηφίας ικανής να στηρίξει τη νέα κυβέρνηση που σχηματίστηκε και η οποία πρόκειται στον ίδιο, και στο «Κόμμα των Περιφερειών», του οποίου ηγείται.

Πράγματι, ο V. Yanukovich, μετά την επικράτησή του στις προεδρικές εκλογές του περασμένου μήνα επί της κύριας αντιπάλου του, Yulia Timoshenko, κατάφερε να ολοκληρώσει το «ξήλωμα» της περίφημης «Πορτοκαλί Επανάστασης» –οι εκπρόσωποι της οποίας κυριαρχούσαν στο πολιτικό σκηνικό της χώρας από το 2004–, απομακρύνοντας την Timoshenko από τον πρωθυπουργικό θώκο και αποκτώντας τον έλεγχο του Verkhovna Rada, του Ουκρανικού Κοινοβουλίου, και, συνακόλουθα, της κυβέρνησης. Ιδιαίτερα θετικό είναι το γεγονός ότι ο νέος Ουκρανός Πρόεδρος κατόρθωσε να επιτύχει την αλλαγή των συσχετισμών στο κοινοβούλιο χωρίς να χρειαστεί να προσφύγει στις κάλπες, αποφεύγοντας, έτσι, να σύρει τη χώρα σε πρόωρες βουλευτικές εκλογές (οι προηγούμενες διεξήχθησαν τον Σεπτέμβριο του 2007). Είναι προφανές πως μια ενδεχόμενη εκ νέου προσφυγή στις κάλπες –για δεύτερη φορά μέσα σε λίγες εβδομάδες– θα παρέτεινε την εκκρεμότητα και θα επέτεινε την πολιτική αστάθεια, κατά την περίοδο αυτή, μάλιστα, που η οικονομική κρίση μαστίζει τη χώρα και η πολιτικά διχασμένη ουκρανική κοινωνία αναζητά εναγωνίως μια λύση.

Οι «ζυμώσεις» εντός του ουκρανικού κοινοβουλίου υπήρξαν εξαιρετικά έντονες το τελευταίο διάστημα, με την πλευρά Yanukovich να προσπαθεί να αποσπάσει την υποστήριξη των συνασπισμών που στήριζαν την κυβέρνηση Timoshenko και να σχηματίσει, για λογαριασμό της, ένα σταθερό πλειοψηφικό μπλοκ. Στόχος των προσπαθειών του προεδρικού «στρατοπέδου» ήταν, κατά κύριο λόγο, ο κεντρώος συνασπισμός που τελεί υπό την ηγεσία του προέδρου της Βουλής, Volodymyr Lytvyn, το επονομαζόμενο «Μπλοκ Lytvyn». Ο εν λόγω συνασπισμός αποτελούσε έναν από τους κοινοβουλευτικούς «πυλώνες» της κυβέρνησης Timoshenko, από κοινού με το «Μπλοκ Timoshenko» και τον δεξιό συνασπισμό του πρώην προέδρου Viktor Yushchenko, «Η Ουκρανία μας – Λαϊκή Αυτοάμυνα» (NUNS). Οι πρώτες ρωγμές στην πλειοψηφία που στήριζε την Timoshenko φάνηκαν στα τέλη Φεβρουαρίου, όταν διέρρευσαν οι πρώτες πληροφορίες που έκαναν λόγο για προσέγγιση του «Κόμματος των Περιφερειών» με το «Μπλοκ Lytvyn», αλλά και με μεμονωμένους βουλευτές που ανήκαν στους άλλους δύο συνασπισμούς που στήριζαν την κυβέρνηση. Τελικά, την 1^η Μαρτίου η Timoshenko, βλέποντας την κοινοβουλευτική υποστήριξη της κυβέρνησής της να «φυλλοροεί», ζήτησε η ίδια την ψήφο εμπιστοσύνης της Βουλής, επιχειρώντας, μια δυναμική έξοδο. Η σχετική ψηφοφορία διεξήχθη στις 3 Μαρτίου και 243, από τους συνολικά 450, βουλευτές καταψήφισαν την κυβέρνηση. Αμέσως μετά την ανακοίνωση του αποτελέσματος, η

Υ. Timoshenko δήλωσε πως το κόμμα της περνά απευθείας στην αντιπολίτευση, χωρίς καν να περιμένει το σχηματισμό της νέας κυβέρνησης.

Ωστόσο, το κοινοβουλευτικό «θρίλερ» δεν τελείωσε εκεί. Ο σχηματισμός της νέας κυβέρνησης θα αποδειχθεί, σε θεσμικό επίπεδο, πιο απαιτητική διαδικασία από την αποπομπή της Timoshenko, καθώς η σύμπληξη της απαραίτητης πλειοψηφίας θα προσκρούσει σε συνταγματικές διατάξεις, βάσει των οποίων, σύμφωνα με σχετική ερμηνευτική απόφαση του συνταγματικού δικαστηρίου της χώρας το 2008, υπάρχει η δυνατότητα σχηματισμού κοινοβουλευτικών συνασπισμών μόνο από κοινοβουλευτικούς «σχηματισμούς – κόμματα», χωρίς τη συμμετοχή ανεξάρτητων-μεμονωμένων βουλευτών. Η συγκεκριμένη διάταξη δημιουργούσε σοβαρό πρόβλημα στο προεδρικό «στρατόπεδο», καθώς η στήριξη της νέας κυβέρνησης θα έπρεπε απαραίτητα να συμπεριλαμβάνει, ώστε να ξεπερνά τον κρίσιμο αριθμό των 226 βουλευτών (50% + 1), την ψήφο και ανεξάρτητων μελών του κοινοβουλίου, πέραν της υποστήριξης των κομματικών σχηματισμών και εν προκειμένω, του «Κόμματος των Περιφερειών», του Κομμουνιστικού Κόμματος και του «Μπλοκ Lytvyn». Τελικά, στις 9 Μαρτίου η Βουλή ψήφισε σχετικό νόμο που προβλέπει ρητά τη δυνατότητα συμμετοχής και ανεξάρτητων βουλευτών σε κοινοβουλευτικούς συνασπισμούς, επισύροντας, βέβαια, τα επικριτικά σχόλια της αντιπολίτευσης.

Μετά την υπερπήδηση των θεσμικών εμποδίων ο σχηματισμός της απαραίτητης πλειοψηφίας αποδείχτηκε μάλλον εύκολη υπόθεση. Ως εκ τούτου, στις 11 Μαρτίου η νέα κυβέρνηση με επικεφαλής, στη θέση του πρωθυπουργού, τον προερχόμενο από το «Κόμμα των Περιφερειών», Mykola Azarov, έλαβε ψήφο εμπιστοσύνης από τη Βουλή. Ο Azarov αποτέλεσε την τελική επιλογή του Yanukovych, μεταξύ δύο ακόμη υποψηφίων: του Arseniy Yatsenyuk και του Serhiy Tihirko, οι οποίοι υπήρξαν υποψήφιοι στις τελευταίες προεδρικές εκλογές. Τελικά, ο πρώτος επέλεξε να περάσει στην αντιπολίτευση, ενώ ο δεύτερος ανέλαβε το πόστο του αναπληρωτή πρωθυπουργού, αρμόδιου για θέματα οικονομίας.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Ο νέος Ουκρανός πρόεδρος κατάφερε να πετύχει ένα διττό στόχο: εδραίωσε την επιρροή του στο Κοινοβούλιο της χώρας και «εξοβέλισε» την μεγάλη του αντίπαλο στα έδρανα της αντιπολίτευσης, χωρίς να προσφύγει σε πρόωρες βουλευτικές εκλογές που θα αναστάτωναν την κοινωνική ειρήνη και θα αποδιοργάνωναν ακόμη περισσότερο την ασθμαίνουσα οικονομία της χώρας.

Η διπλή του νίκη αποτελεί ακλόνητη απόδειξη του γεγονότος ότι η πολιτική ζωή της Ουκρανίας έχει αφήσει πίσω της την «Πορτοκαλί Επανάσταση» και έχει εισέλθει σε μια νέα εποχή. Αναμφίβολα, οι σχέσεις με τον μεγάλο γείτονα, τη Ρωσία, στο εξωτερικό, σε συνδυασμό με τη διαχείριση των σχέσεων των ρωσογενών-ρωσόφωνων με τους υπόλοιπους Ουκρανούς, στο εσωτερικό, αποτελούν τους κυριότερους άξονες γύρω από τους οποίους περιστρέφονται οι πολιτικές εξελίξεις στη χώρα. Ωστόσο, πέρα από τα

ζητήματα προσανατολισμού, η νέα κυβέρνηση καλείται να διαχειριστεί τη βαθιά κρίση που ταλανίζει την οικονομία της χώρας και οι επιδόσεις της σε αυτόν τον τομέα θα κρίνουν σε μεγάλο βαθμό την πορεία της.

Η κυβέρνηση Azarou είναι, επομένως, καταδικασμένη, στην παρούσα συγκυρία, να διαχειρίζεται τις λεπτές ισορροπίες που επιβάλλει, όχι μόνο η αδιάκοπη αναζήτηση ταυτότητας και προσανατολισμού για τη χώρα, αλλά και η ραγδαία επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης και η αξιοσημείωτη πτώση του επιπέδου ζωής των πολιτών.

Οι δυνάμεις που αποτέλεσαν την «Πορτοκαλί Επανάσταση», από τη νέα τους θέση, φαίνονται αποφασισμένες να ασκήσουν σκληρή αντιπολίτευση και να περιμένουν τις κατάλληλες συνθήκες που θα τους επιτρέψουν να ξαναγίνουν οι κυρίαρχοι του πολιτικού παιχνιδιού. Το σίγουρο είναι πως Yanukovich και Azarou έχουν δύσκολο έργο μπροστά τους.

Επίσκεψη του Ιρανού προέδρου Ahmadinejad στο Αφγανιστάν

Στις 10 Μαρτίου ο Ιρανός πρόεδρος, Mahmud Ahmadinejad, πραγματοποίησε επίσημη επίσκεψη στο Αφγανιστάν, κατά τη διάρκεια της οποίας συναντήθηκε με τον ομόλογό του, Hamid Karzai. Στόχος της επίσκεψης ήταν η σύσφιγξη των διμερών σχέσεων, καθώς και η δημιουργία κοινών διαύλων επικοινωνίας σε θέματα μείζονος σημασίας, κυρίως στον τομέα της ασφάλειας.

Ήδη πριν την άφιξή του στη χώρα ο Ahmadinejad είχε φροντίσει να προλειάνει το έδαφος σχετικά με τις προθέσεις του. Στις 6 Μαρτίου ο Ιρανός Πρόεδρος εξέφρασε την άποψη πως οι επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου ήταν ένα «χονδροειδές ψέμα», το οποίο χρησίμευσε ως πρόσχημα για την εισβολή στο Αφγανιστάν. Μάλιστα, δε δίστασε να δηλώσει πως οι επιθέσεις στους Δίδυμους Πύργους ήταν «ενέργεια των υπηρεσιών πληροφοριών». Κατά την παραμονή του στο Αφγανιστάν, ο Ahmadinejad συνέχισε τις αιχμηρές δηλώσεις. Στη διάρκεια της κοινής συνέντευξης του με τον Αφγανό πρόεδρο, ο Ahmadinejad καταδίκασε την παρουσία των νατοϊκών δυνάμεων στη γειτονική χώρα, υπογραμμίζοντας πως «η παρουσία τους δε συνιστά λύση για να υπάρξει ειρήνη». Επιπρόσθετα, τόνισε πως το Ιράν δεν έχει μερίδιο ευθύνης αναφορικά με την έλλειψη ασφάλειας στη χώρα, και έδωσε έμφαση στις στενές σχέσεις που διατηρούνται μεταξύ των δυο χωρών.

Αξίζει να σημειωθεί πως η επίσκεψη του Ahmadinejad συνέπεσε σχεδόν με αυτήν του Υπουργού Άμυνας των ΗΠΑ, Robert Gates, στη χώρα. Τελικώς, η ιρανική προεδρία καθυστέρησε κατά δυο ημέρες την επίσκεψη, ώστε να μην υπάρξει συνάντηση των δυο ανδρών. Ο Gates, πάντως, εκφράστηκε με εριστικά σχόλια κατά του Ιράν, κατηγορώντας το για «διπλό παιχνίδι», καθώς από τη μια πλευρά, υποστηρίζει την αφγανική κυβέρνηση, ενώ παράλληλα, υποβοηθά σημαντικά τη δράση των Ταλιμπάν. Όπως ήταν αναμενόμενο, ο Ιρανός πρόεδρος ανταπέδωσε τα σχόλια, κατηγορώντας και εκείνος με τη σειρά του τις ΗΠΑ για «διπλό παιχνίδι», λέγοντας χαρακτηριστικά πως «ενώ οι ΗΠΑ δημιούργησαν τους Ταλιμπάν, τώρα τους πολεμούν».

ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Είναι πρόδηλο πως ο Ahmadinejad προσπαθεί να βγάλει τη χώρα του από τον απομονωτισμό, τον οποίο του έχουν επιβάλλει οι χώρες της Δύσης, στρεφόμενος προς την Ανατολή. Η περίπτωση του Αφγανιστάν είναι η πλέον κατάλληλη, καθώς, από τη μια πλευρά, καλλιεργεί φιλικές σχέσεις με την κυβέρνηση της γείτονος χώρας, ενώ, από την άλλη, υποδαυλίζει την αντιπαλότητα με τις ΗΠΑ, λόγω της ευρείας εμπλοκής τους στη χώρα. Επιπρόσθετα, μέσω της οικοδόμησης συνεργασίας με την κυβέρνηση της χώρας, καταρρίπτει τις δυτικές κατηγορίες περί έμμεσης υποστήριξης των Ταλιμπάν. Για τον ίδιο τον Ahmadinejad και μόνο το γεγονός πως οι Ταλιμπάν είναι σουνίτες, σε αντίθεση με τους σίιτες Ιρανούς αποδεικνύει περίτρανα τη μη εμπλοκή του με τους εξτρεμιστές ισλαμιστές του Αφγανιστάν. Τέλος, αξίζει να αναφερθεί πως το Ιράν διατηρεί ισχυρά οικονομικά συμφέροντα στις δυτικές επαρχίες του Αφγανιστάν και προσβλέπει στην περαιτέρω επέκτασή τους.

Γενοκτονία Αρμενίων:

η αναγνώριση, τα πρωτόκολλα του Οκτωβρίου, ο παράγοντας

Nagorno-Karabach και η αντίδραση της Τουρκίας

Δύο πολύ σημαντικές εξελίξεις έδωσαν περαιτέρω ώθηση στο εκκρεμές ζήτημα της αναγνώρισης της γενοκτονίας των Αρμενίων. Στις 11 Μαρτίου, το σουηδικό κοινοβούλιο ενέκρινε ψήφισμα με το οποίο αναγνωρίζεται η σφαγή των Αρμενίων το 1915 ως γενοκτονία, ακολουθώντας την πολύκροτη αναγνώριση των ΗΠΑ η οποία έλαβε χώρα πριν μία εβδομάδα. Μετά από τρεις ώρες διαπραγματεύσεων, η αμερικανική Γερουσία κατέληξε στο σχετικό ψήφισμα της 4^{ης} Μαρτίου, το οποίο υιοθετήθηκε με 23 ψήφους υπέρ και 22 κατά. Στο κείμενό του ψηφίσματος ορίζεται πως θα πρέπει στο εξής ο πρόεδρος Obama να αναφέρεται στο γεγονός ως «γενοκτονία», πράγμα που μέχρι στιγμής απέφευγε εντέχνως στις ομιλίες του. Η αντίδραση της Τουρκίας ήταν οργισμένη και άμεση: ο Τούρκος Πρωθυπουργός Recep Tayyip Erdogan καταδίκασε το ψήφισμα και προχώρησε σε ανάκληση του Τούρκου πρέσβη από την Ουάσιγκτον την επόμενη κιόλας ημέρα. Ανάλογα έπραξε η τουρκική κυβέρνηση και στην περίπτωση της αναγνώρισης της γενοκτονίας εκ μέρους του σουηδικού κοινοβουλίου.

Η καταδίκη τόσο της σουηδικής όσο και της αμερικανικής απόφασης είχε ως βάση το σκεπτικό ότι δεν δύναται ένα καθαρά πολιτικό όργανο να αποφαινεται για ιστορικά ζητήματα, όταν μάλιστα αυτά δεν είναι απόλυτα σαφή, ούτε μεταξύ των ιστορικών. Στην περίπτωση, μάλιστα, της Σουηδίας, η οργή της Τουρκίας επέφερε αποτελέσματα, καθώς δύο μόλις μέρες μετά την έγκριση του ψηφίσματος, ο Υπουργός Εξωτερικών της χώρας, Carl Bildt, βρέθηκε να απολογείται για αυτή την «ατυχή» όπως την χαρακτήρισε απόφαση.

Οι οργισμένες αντιδράσεις της Τουρκίας βρίσκονται σε απόλυτη συμφωνία με την γενικότερη στάση της χώρας έναντι της επαναπροσέγγισης με την Αρμενία. Ενώ οι δύο χώρες είχαν μπει σε μια διαδικασία αναθέρμανσης των σχέσεών τους, λόγω του έξωθεν επιβαλλόμενου «οδικού χάρτη για την ειρήνη» του 2009, με κορυφαίο σταθμό την υπογραφή δύο πρωτοκόλλων για την επαναφορά διπλωματικών σχέσεων, η Τουρκία καθυστέρουσε το όλο εγχείρημα αρνούμενη να επικυρώσει τα πρωτόκολλα.

Υπενθυμίζεται ότι τα συγκεκριμένα πρωτόκολλα για την αποκατάσταση και την ανάπτυξη διπλωματικών σχέσεων μεταξύ Τουρκίας και Αρμενίας υπογράφηκαν στις 10 Οκτωβρίου του 2009 μετά από διαπραγματεύσεις οι οποίες διήρκησαν σχεδόν ένα έτος. Η αρμενική κοινή γνώμη αντέδρασε έντονα στην υπογραφή τους, καθώς θεώρησε πως το περιεχόμενό τους συνιστούσε υποχώρηση της χώρας τους από ορισμένες βασικές διεκδικήσεις έναντι της Τουρκίας.

Παρά τις όποιες αντιδράσεις, το Αρμενικό Κοινοβούλιο έχει ήδη ξεκινήσει την διαδικασία επικύρωσης των πρωτοκόλλων, την οποία και αναμένεται να ολοκληρώσει χωρίς να περιμένει αντίστοιχη τουρκική κίνηση. Η Τουρκία, από μέρους της, έχοντας ήδη καθυστερήσει την έναρξη της σχετικής διαδικασίας, εμφανίζεται να απορρίπτει εξ ολοκλήρου την ιδέα της επικύρωσης. Μάλιστα, εκπρόσωπος του κυβερνώντος κόμματος δήλωσε στις 11 Μαρτίου, ότι η Τουρκία θεώρησε την αναγνώριση της αρμενικής γενοκτονίας από τις ΗΠΑ ως ανασταλτικό παράγοντα για την επικύρωση των πρωτοκόλλων, τουλάχιστον στη συγκεκριμένη χρονική συγκυρία.

Η επικύρωση των πρωτοκόλλων του Οκτωβρίου θα θέσει τέρμα σε μια σχεδόν εικοσαετή περίοδο ψυχρότητας στις διπλωματικές σχέσεις των δύο χωρών. Αν και είχε αναγνωρίσει την ανεξαρτησία της Αρμενίας το 1991, η Τουρκία δεν άργησε να ακυρώσει αυτή της την κίνηση, όταν συντάχθηκε με το Αζερμπαϊτζάν κατά την έναρξη της σύρραξης του Nagorno-Karabakh το 1993 και προχώρησε σε κλείσιμο των αρμενο-τουρκικών συνόρων. Ο «οδικός χάρτης για την ειρήνη», απόρροια της επιρροής των δυτικών κατά το 2009, ήταν η μόνη κίνηση που οδήγησε τις δύο χώρες στην επανέναρξη του μεταξύ τους διαλόγου.

ΕΚΤΙΜΗΣΗ

Αναμφισβήτητα, το ψήφισμα της αμερικανικής γερουσίας και τα όσα ορίζει φέρνουν τον πρόεδρο Obama σε δύσκολη θέση. Η Τουρκία, ως μια μουσουλμανική, αλλά και κοσμική χώρα με στρατηγική θέση στον χώρο του Καυκάσου και της Μέσης Ανατολής, είναι μια δύναμη που παίζει ζωτικό ρόλο για την εξυπηρέτηση των συμφερόντων της Αμερικής στην περιοχή, και ειδικότερα στο Αφγανιστάν και το Ιράν.

Η Άγκυρα από την πλευρά της επιλέγει να καθυστερεί την επικύρωση των πρωτοκόλλων, συνδέοντας την με την επίλυση της διαφοράς στην περιοχή του Nagorno-Karabakh. Εντούτοις, έχει πολλά να κερδίσει από την «επαναπροσέγγιση» με την Αρμενία, εάν επικυρώσει τα Πρωτόκολλα, καθώς το κείμενο τους είναι αρκετά ασαφές και δεν αναφέρει καν τον όρο γενοκτονία, αλλά παρουσιάζει την εξόντωση σαν περιστατικό που χρήζει επιστημονικής έρευνας – και, άρα, αμφισβήτησης. Άλλωστε, το θέμα της συνοριακής αυτής διαμάχης τίθεται και από τα ίδια τα κείμενα, καθώς εάν ερμηνευθεί η δήλωση Davutoglu πως «τα πρωτόκολλα επιβεβαιώνουν τους όρους της Λωζάνης», οι Αρμένιοι με περιουσίες στη σε εδάφη που δεν συμφωνούν με τα «σύνορα της Λωζάνης» θα αναγκαστούν να τις απαρνηθούν, κάτι που μελλοντικά θα μπορούσε να επεκταθεί και στα κατεχόμενα εδάφη του Nagorno-Karabakh.

Ισχυρή στην όλη υπόθεση είναι η επιρροή της Ρωσίας. Αυτό διαφαίνεται και από την πρωτοφανή απόφαση της Τουρκίας να υπογράψει τα πρωτόκολλα, συνυπολογίζοντας προφανώς την αυξημένη ισχύ της Ρωσίας στον, ζωτικό για ενεργειακούς λόγους, χώρο του Καυκάσου μετά τον πόλεμο με τη Γεωργία. Κατά μια άποψη, η Μόσχα μπορεί να θεωρηθεί βασικός παρασκηνιακός παράγοντας της αρμενο- τουρκικής επαναπροσέγγισης· μίας προσέγγισης, όμως, με πολλές προβληματικές.

Ματιές στην Επικαιρότητα

Πολιτική

- ❖ **Η Ρωσία και η Βορειοατλαντική Συμμαχία δεν συνιστούν απειλή η μια για την άλλη, δήλωσε ο Γενικός Γραμματέας του NATO Anders Fogh Rasmussen στις 12 Μαρτίου και επεσήμανε, ότι η καλύτερη εγγύηση είναι η πραγματική βελτίωση των σχέσεων των δυο πλευρών.** Σε δηλώσεις του στην Βαρσοβία με την ευκαιρία της 11ης επετείου για την ένταξη της Πολωνίας στο NATO, ο Rasmussen σημείωσε ότι οι στρατιωτικές ασκήσεις τον περασμένο Σεπτέμβριο από ρωσικές και λευκορωσικές δυνάμεις σε μια μικρή χώρα, μέλος του NATO, έστειλαν ένα κακό μήνυμα. Παράλληλα, ο Γενικός Γραμματέας του

NATO χαρακτήρισε το νέο στρατιωτικό δόγμα της Ρωσίας ξεπερασμένο, τονίζοντας πως δεν απεικονίζει τον πραγματικό κόσμο.

- ❖ **Η ίδρυση έξι ομάδων εργασίας με στόχο την εφαρμογή της στρατηγικής για το σερβικό βόρειο Κοσσυφοπέδιο, ανακοινώθηκε, μετά από συνάντηση που πραγματοποιήθηκε, τη Δευτέρα 8 Μαρτίου.** Οι ομάδες θα απαρτίζονται από μέλη της EULEX, της σερβικής κυβέρνησης, καθώς επίσης και του διεθνούς μη στρατιωτικού γραφείου. Στόχος των ομάδων θα είναι η οικοδόμηση κράτους δικαίου, η εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στον τομέα της τοπικής αυτοδιοίκησης, ο επαναπατρισμός των μεταναστών και η κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη της περιοχής.
- ❖ **Ο ρωσικός βόρειος Καύκασος περιλαμβάνεται στις «περιοχές που προξενούν ιδιαίτερες ανησυχίες», σύμφωνα με έκθεση του State Department αναφορικά με την τήρηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε παγκόσμιο επίπεδο.** Η συγκεκριμένη έκθεση, η οποία δημοσιεύτηκε στις 11 Μαρτίου, αναφέρει πως στην Τσετσενία, στην Ινγκουσετία και το Νταγκεστάν ο αριθμός των εξωδικαστικών δολοφονιών και εξαφανίσεων αυξήθηκε αισθητά, όπως και οι επιθέσεις των δυνάμεων ασφαλείας. Σε απάντηση του, το ρωσικό υπουργείο εξωτερικών επεσήμανε πως η έκθεση δεν ήταν αντικειμενική και αποτελεί προσπάθεια απόσπασης της προσοχής από τα αμερικανικά ενδοπολιτικά προβλήματα.
- ❖ **Διήμερη επίσημη επίσκεψη στη Μόσχα στις 10 και 11 Μαρτίου πραγματοποίησε ο βασιλιάς της Ιορδανίας, Abdullah II, κατά τη διάρκεια της οποίας συναντήθηκε με τον πρόεδρο της Ρωσίας, Dmitry Medvedev, αλλά και με τον Ρώσο πρωθυπουργό, Vladimir Putin.** Στην ατζέντα των συνομιλιών του με τον Ρώσο πρόεδρο κυριάρχησε το μεσανατολικό ζήτημα και η κατάσταση στο Ιράκ μετά τις εκλογές, ενώ ο Vladimir Putin και ο Ιορδανός βασιλιάς συζήτησαν για την ανάπτυξη των διμερών οικονομικών σχέσεων. Σημειώνεται πως πρόκειται για την δέκατη επίσκεψη του Abdullah II στη Ρωσία από την ενθρόνιση του το 1999.

- ❖ **Το Ιράν δεν απειλεί ούτε τις ΗΠΑ, ούτε την Ευρώπη, καθώς δεν έχει στην κατοχή του πυραύλους ικανούς να τις πλήξουν, δήλωσε ο Ρώσος υπουργός εξωτερικών Sergei Lavron στο ρωσικό ειδησεογραφικό πρακτορείο Ria Novosti.** Επιπρόσθετα, ο Ρώσος υπουργός τόνισε για ακόμα μια φορά ότι η χώρα του έχει δεσμευτεί να επιλύσει το πυρηνικό πρόβλημα του Ιράν μέσω διπλωματικών μεθόδων και οποιαδήποτε προσπάθεια επίλυσης του ζητήματος υπό συνθήκες πίεσης θα είναι αντιπαραγωγική. Αναφορικά με τα σχέδια της αμερικανικής αντιπυραυλικής ασπίδας στην Ανατολική Ευρώπη, ο Lavron εξέφρασε την ελπίδα ότι η αμερικανική πλευρά θα λάβει υπόψη της τις υπαρκτές πυραυλικές απειλές στην Ευρώπη.

- ❖ **Η ανακοίνωση της 10^{ης} Μαρτίου αναφορικά με την έγκριση από μέρους του Ισραήλ για την ανέγερση επιπλέον κατοικιών στο τμήμα της κατειλημμένης Ιερουσαλήμ, όπου οι Παλαιστίνιοι ελπίζουν να χτίσουν μελλοντικά την πρωτεύουσα τους, επέσυρε, για ακόμη μια φορά, τη διεθνή κατακραυγή.** Οι προ δύο μηνών δηλώσεις του Abbas, που έθεταν την εγκατάλειψη κατασκευής των λεγόμενων «kibbutz» ως βασική προϋπόθεση για την επανέναρξη διμερών συνομιλιών δεν φαίνεται να πτόησαν την ισραηλινή κυβέρνηση, που συνεχίζει την ανέγερση εβραϊκών κατοικιών στην περιοχή της ανατολικής Ιερουσαλήμ με αμείωτη ένταση. Ωστόσο, οι ΗΠΑ, η ΕΕ, η Ρωσία και ο ΟΗΕ - το επονομαζόμενο «κουαρτέτο των ειρηνευτών της Μ. Ανατολής» - τόνισαν πως οι όποιες μονομερείς κινήσεις εκ μέρους των δύο πλευρών δεν δύνανται να προκαθορίσουν το αποτέλεσμα των διαπραγματεύσεων.

- ❖ **Μετά από επιθέσεις που δέχτηκαν Νοτιο- Κορεάτες φοιτητές στο Barnaul και τη Μόσχα, κατά την διάρκεια των οποίων, ένας πέθανε και ένας τραυματίστηκε σοβαρά, οι ιθύνοντες στην Σεούλ συνέστησαν στους πολίτες τους να είναι προσεκτικοί όταν ταξιδεύουν στη Ρωσία.** Η απάντηση του ρωσικού υπουργείου εξωτερικών ήταν πως η κίνηση αυτή και η ανησυχία της Ν. Κορέας δεν ήταν «απολύτως βάσιμη». Με τη σειρά του αντιπρόσωπος του υπουργείου εξωτερικών της Ν. Κορέας έσπευσε να τονίσει ότι η υπόδειξη αυτή, που θα συνεχίσει να ισχύει ως τις 31 Μαΐου, ήταν απαραίτητη για την καλύτερη προστασία των πολιτών της χώρας και πως οι διμερείς σχέσεις των δύο χωρών δεν χρειάζεται να επηρεαστούν από το γεγονός.

- ❖ **Βόμβα τοποθετήθηκε σε σιδηροδρομική γραμμή στην Makhachkala, την πρωτεύουσα του Dagestan, με αποτέλεσμα τον εκτροχιασμό μίας εμπορικής αμαξοστοιχίας. Η μηχανή υπέστη σοβαρές ζημιές, ωστόσο τα 14 βαγόνια της ήταν άδεια και ευτυχώς δεν υπήρξαν απώλειες ή τραυματισμοί.**
- ❖ **Σύμφωνα με δηλώσεις ανώτερου αξιωματικού των ΗΠΑ, την Τετάρτη 10 Μαρτίου, οι Ηνωμένες Πολιτείες σκοπεύουν να μειώσουν κατά 570 άτομα την αποστολή τους στο Κόσσοβο μέχρι τα τέλη Μαΐου του τρέχοντος έτους. Συγκεκριμένα, αναμένεται η ειρηνευτική αποστολή των ΗΠΑ, η επονομαζόμενη Πολυεθνική Ταξιαρχία Ανατολής, να αριθμεί περίπου 830 αμερικανούς στρατιώτες στην περιοχή.**

Οικονομία

- ❖ **Σε σύντομο χρονικό διάστημα θα ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις για την παράλληλη ένταξη στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΕ) της Ρωσίας, της Λευκορωσίας και του Καζακστάν, σύμφωνα με δηλώσεις του υπουργού εξωτερικών της Ρωσίας Sergei Lavrov στις 10 Μαρτίου. Ο υπουργός χαρακτήρισε την ένταξη στον ΠΟΕ υπό έντιμους, ανοιχτούς και ισότιμους όρους ως «στρατηγικό στόχο».**
- ❖ **Σε αναβάθμιση της πιστοληπτικής ικανότητας της Ουκρανίας σε ξένο και εγχώριο νόμισμα από CCC+/C σε B-/C προχώρησε ο διεθνής οίκος πιστοληπτικής αξιολόγησης Standard&Poor's, με θετικές, μάλιστα, προοπτικές. Σύμφωνα με έκθεση του οίκου, η εξέλιξη αυτή αποδίδεται στην υποχώρηση των πολιτικών κινδύνων, μετά τις πρόσφατες προεδρικές εκλογές και στην προσδοκώμενη ανανέωση των σχέσεων της χώρας με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.**
- ❖ **Πάγωμα των πολυετών διαπραγματεύσεων με το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο για δανειοδότηση της χώρας, ανακοίνωσε ο Τούρκος πρωθυπουργός Recep Tayyip Erdogan με την αιτιολογία ότι η Τουρκία δεν έχει ανάγκη πλέον επείγουσα οικονομική βοήθεια. Νωρίτερα, ο υπουργός οικονομικών της**

χώρας Ali Babacan είχε ανακοινώσει την αναστολή των διαπραγματεύσεων μέχρι το Μάιο, όπου έχει προγραμματιστεί κλιμάκιο του Οργανισμού να επισκεφθεί την Τουρκία για την αξιολόγηση της πορείας της οικονομίας της.

- ❖ **Συμφωνία για τη χορήγηση δυο δανείων στην κυβέρνηση του Κοσόβου από την Παγκόσμια Τράπεζα ενεργοποιήθηκε στις 10 Μαρτίου.** Η πρώτη δανειοδοτική συμφωνία, ύψους 12,3 εκατομμυρίων ευρώ έχει στόχο την χρηματοδότηση συστήματος κτηματολογίου, ενώ η δεύτερη, ύψους 8 εκατομμυρίων ευρώ αφορά την υλοποίηση δράσεων για τη βελτίωση των υπηρεσιών δημόσιας διοίκησης. Σύμφωνα, μάλιστα, με τον υπουργό οικονομικών της χώρας, Ahmet Shala, το Κόσοβο διαπραγματεύεται και τη λήψη τρίτου δάνειου αξίας 100 εκατομμυρίων δολαρίων.
- ❖ **Νέα αύξηση στους μισθούς και στις συντάξεις ανακοίνωσε πως πρόκειται να χορηγήσει ο πρωθυπουργός της Αλβανίας, Sali Berisha.** Ο πρωθυπουργός τόνισε πως θα τηρήσει πλήρως τις υποσχέσεις του προς τον αλβανικό λαό, παρόλο που το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο συνέστησε στην αλβανική κυβέρνηση περικοπή των δημοσίων δαπανών και μείωση του δημόσιου ελλείμματος, ώστε να ελαττωθεί το δημόσιο χρέος.
- ❖ **Σύμφωνα με δηλώσεις του πρεσβευτή της Ελβετίας στο Βελιγράδι, η ελβετική κυβέρνηση πρόκειται να διαθέσει 40 εκατομμύρια ευρώ την επόμενη τετραετία με στόχο τη βελτίωση της οικονομικής ανταγωνιστικότητας της Σερβίας,** αλλά και την κοινωνική ένταξη μειονοτικών και περιθωριοποιημένων ομάδων. Η ενίσχυση αυτή , αναμένεται να ενισχύσει την προετοιμασία του Βελιγραδίου για την ένταξή του στην ΕΕ.

Περιβάλλον

- ❖ **Κατά την συνάντησή τους στις 9 Μαρτίου στην Μόσχα, ο Ρώσος Πρόεδρος Dmitry Medvedev συζήτησε με τον Σουηδό Πρωθυπουργό Frederik Reinfeldt αναφορικά με θέματα εμπορίου, ενέργειας, τεχνολογίας και περιβάλλοντος.** Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε σε ζητήματα περιβάλλοντος και κλιματικής αλλαγής, καθώς και στον πολύ σημαντικό για τις δύο χώρες ενεργειακό τομέα. Σημειώνεται

ότι οι διμερείς εμπορικές συναλλαγές των δύο κρατών το 2009 άγγιξαν τα \$5,4δις και αφορούσαν κοινά σχέδια σε τομείς-κλειδιά, όπως η αυτοκινητοβιομηχανία, η βιομηχανία, το διάστημα, οι τηλεπικοινωνίες, η ναυοτεχνολογία, η μεταλλουργία, η γεωργία, οι μεταφορές, οι κατασκευές, και η ανάπτυξη πετρελαϊκών κοιτασμάτων.

- ❖ **Απότομες κατολισθήσεις εδάφους προκάλεσαν στις 13 Μαρτίου την εκκένωση σπιτιών στην πόλη Buynaksk της δημοκρατίας του Dagestan στο Βόρειο Καύκασο.** Σύμφωνα με πηγές του Υπουργείου Εκτάκτων Αναγκών της Ρωσίας πάνω από 80 άτομα 26 εκ των οποίων παιδιά αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, όταν ξαφνικές κατολισθήσεις ισοπέδωσαν ολοσχερώς 3 σπίτια, ενώ πολλά άλλα βρίσκονται στο έλεος του θυμού της φύσης. Η περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής επί Σοβιετικής εποχής, σε συνδυασμό με τις κινήσεις των τευτονικών πλακών της γης έχουν προκαλέσει πολλά παρόμοια προβλήματα στην Ρωσική Ομοσπονδία, απαιτώντας πολλά εκατομμύρια ρούβλια για την αποκατάσταση των ζημιών.

Άμυνα και Ασφάλεια

- ❖ **Την αποκατάσταση των σχέσεων μεταξύ των δυνάμεων της KFOR και KSF ανακοίνωσε η δύναμη της οποίας ηγείται το NATO την Τετάρτη 10 Μαρτίου, με συμφωνία μεταξύ των δύο μερών, βάσει της οποίας η επίσημη μονάδα της KSF έχει την δυνατότητα να φέρει όπλα.** Υπενθυμίζεται ότι την περασμένη εβδομάδα, οπλισμένα μέλη της νεοσύστατης Δύναμης Ασφαλείας του Κοσσυφοπεδίου (KSF) παρευρέθησαν σε τελετή για την επέτειο αντίστασης των Αλβανών του Κοσσυφοπεδίου εναντίον των σερβικών δυνάμεων, με αποτέλεσμα διπλωμάτες του NATO να στηρίζουν την απόφαση της KFOR για πάγωμα των σχέσεων μεταξύ των δύο ομάδων.
- ❖ **Η νέα προσέγγιση των ΗΠΑ στο ζήτημα της αρχιτεκτονικής για την αντιπυραυλική άμυνα στην Ευρώπη περιλαμβάνει και την ενδεχόμενη συμμετοχή ρωσικών συστημάτων,** σύμφωνα με δηλώσεις του Αμερικανού ανώτατου διοικητή των συμμαχικών δυνάμεων του NATO στην Ευρώπη,

ναυάρχου James G. Stavridis. Ο Stavridis, μιλώντας στις 10 Μαρτίου στην αρμόδια επιτροπή του αμερικανικού Κογκρέσου ανέφερε πως η συμμετοχή της Ρωσίας στο σύστημα μπορεί να συμβάλλει και από τεχνικής άποψης, ενισχύοντας την αποτελεσματικότητά του, αλλά και από διπλωματικής, καθώς θα ενισχύσει το αίσθημα εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο χωρών.

- ❖ **Ρωσία και Νότια Οσσετία υπέγραψαν συμφωνία για χρήση στρατιωτικής βάσης από τις ένοπλες δυνάμεις της πρώτης στο έδαφος της αποσχισθείσας από τη Γεωργία και de facto ανεξάρτητης επαρχίας**, όπως ανακοινώθηκε στις 12 Μαρτίου στην ιστοσελίδα του υπουργικού συμβουλίου της χώρας. Συγκεκριμένα ο Ρώσος πρωθυπουργός, V. Putin, υπέγραψε τη σχετική συμφωνία στις 9 Μαρτίου, ενώ παρόμοια συμφωνία έχει υπογραφεί από τις 17 Φεβρουαρίου ανάμεσα στη Ρωσία και την Αμπχαζία.

  - ❖ **Το ρωσικό υπουργείο Άμυνας διέψευσε στις 10 Μαρτίου τα δημοσιεύματα που έκαναν λόγο για αγορά θωρακισμένων οχημάτων ιταλικής κατασκευής για κάλυψη αναγκών των ενόπλων δυνάμεων της χώρας.** Τα εν λόγω δημοσιεύματα ανέφεραν πληροφορίες για διαπραγμάτευση σχετικά με την αγορά 1,000 οχημάτων τύπου IVECO M65 (LMV). Ωστόσο, ο εκπρόσωπος τύπου του υπουργείου, συνταγματάρχης Alexey Kuznetsov ξεκαθάρισε πως τέτοιο ενδεχόμενο δεν υφίσταται, αν και διευκρίνισε πως ο ρωσικός στρατός δοκιμάζει διάφορα θωρακισμένα οχήματα ξένης προέλευσης και συγκρίνει κατόπιν τα αποτελέσματα με τα δεδομένα των αντίστοιχων προϊόντων ρωσικής κατασκευής.
-